

VRATA OD PILA

vezani V. Bukovac, C. Medović, M. Mat, P. Dobrović, I. Job, M. Rašica, A. Masle, I. Dulčić, D. Pulitika, I. Vojvodić i dr.

Kiparstvo. Skulptura je u Dubrovniku prisutna stoljećima, od starohrv. pletera koji su ukrašavali prve dubrovačke crkve do skulpture XX. st. U XIV. st. u franjevačkoj crkvi podignuta je propovjedaonica, koja odaje utjecaj tadašnje mlet. skulpture. U XV. st. u Dubrovniku je zaposlen *Bonino iz Milana*, koji znatno utječe na razvoj gotičke skulpture u Dalmaciji. Pripisuju mu se vanjski okvir bočnih vrata dominikanske crkve, sa šiljastim lukom i kipom Krista na vrhu, te čuveni Orlandov stup s likom Orlanda (Rolanda) na kojemu je urezana mjera — dubrovački lakat. Kao kipar djeluje i *J. Dalmatinac*, a pripisuje mu se kip Sv. Vlaha s vrata od Ponte. Radovi neznanih gotičkih kipara iz XV. st. još nisu razgraničeni pa se tako ne mogu atribuirati brojni kipovi Sv. Vlaha na gradskim vratima i zidinama. Kasnu gotiku označuju djela *L.* i *P. Petrovića*. Njihovo najvažnije djelo je *J* portal franjevačke crkve s raskošnim okvirom s prizorom Pietà u luneti, dovršen 1499. Pripisuje im se i reljef u luneti portala crkve Sv. Luke, a Leonardu i portal bivšega samostana Sv. Apostola, poslije Sv. Katarine. *Petru Martinovu* iz Milana pripisuju se neki kapiteli u trijemu Kneževa dvora iz 1433. i skulpturalni ukras tzv. Male česme. Iz njegove radionice je pretežni dio ukrasa prizemnih dijelova palače, a na portalu sudjeluje i *P. Antojević* s renesansnim umecima. U XV. st. u Dubrovniku radi nekoliko firentinskih majstora, a najvažniji hrvatski kipar je Bračanin *N. Lazanić*, čija su djela kipovi Sv. Jeronima i Sv. Vlaha u crkvi Sv. Vlaha nastali potkraj XVI. st. u renesansnom duhu s naglašenim osjećajem za plastičnost. Franc. kipar *Beltrandus Gallicus* izradio je 1521. u dvorištu Divone reljef s prikazom dvaju lebdećih anđela koji nose medaljon s Kristovim inicijalima. Jedinu javni spomenik što ga je podignula Republika jest poprsje brodovlasnika Mihe Pracata u atriju Kneževa dvora; jednostavno malo brončano poprsje radio je 1637. kipar *P. P. Jacometti*. Od barokne skulpture ističu se kipovi *M. Gropellija* na oltaru i na crkvi Sv. Vlaha. *I. Rendić* radi spomenik I. Gunduliću (1893) i fontanu s likovima iz »Dubravke« na Brsaljama (1900), *I. Meštrović* kip Sv. Vlaha na unutrašnjim vratima od Pila, *F. Kršinić* Spomenik borcu (1954).

U Dubrovniku je bilo osobito razvijeno zlatarstvo; među majstorima domaćega podrijetla ističu se *I. Progonović*, *M. Keraković* i *M. Adamović*. Vrhunac dosežu radovi *P. Antojevića* koji je radio kao pomoćnik Donatella, a u Dubrovniku radi od 1463. Zlatarstvo zamire u XVII. i XVIII. st. pa se u to vrijeme zlatarski predmeti uvoze iz Venecije. D. je bio centar vezilačke

MINČETA

i čipkarske djelatnosti; dubrovačka se čipka izvozila po cijeloj Europi. Svećenik *N. Radonjić* i *A. Hamzić* najistaknutiji su vezioći u XV. i XVI. st. D. je bio čuven po ljevačima zvona i topova; najstarije zvono čuva se u isusovačkoj crkvi a salili su ga 1355. *Vivencije* i sin mu *Viator*. U XVI. st. najpoznatiji je *Ivan Krstitelj de Tollis*, koji je salio brojna zvona i topove, kao i *F. Antica Lastovac* i njegov sin *Gaudencije*.

U Dubrovniku djeluju brojni muzeji i galerije a najznačajniji su: *Kulturno-historijski muzej* u Kneževu dvoru s rekonstruiranim interijerima dubrovačkih vlastelinskih kuća iz baroka i rokoka, dubrovačkim kovanim novcima, barjacima bratovština, portretima znamenitih ličnosti, priborom dubrovačke ljekarne »Domus Christi«. *Umjetnička galerija* čuva djela dubrovačke slikarske škole, slike domaćih i stranih baroknih majstora, te slike XIX.

DETALJ PORTALA FRANJEVAČKE CRKVE, djelo *L.* i *P. Petrovića*

